

Bruksela, 2 maja 2023 r.
(OR. en)

8863/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0079(COD)

COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) 168/2013, (UE) 2018/858, 2018/1724 i (UE) 2019/1020 – Debata orientacyjna

Delegacje otrzymują w załączeniu notę prezydencji na temat wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) 168/2013, (UE) 2018/858, 2018/1724 i (UE) 2019/1020, która ma zostać wykorzystana w debacie orientacyjnej na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 22 maja 2023 r.

**Nota prezydencji do dyskusji politycznej na temat aktu w sprawie surowców krytycznych
na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 22 maja**

UE podjęła wyzwanie osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. W tym celu musi opracować i wytworzyć szeroką gamę technologii neutralnych emisyjnie, w których niezbędne są surowce krytyczne i surowce strategiczne. Surowce krytyczne i surowce strategiczne znajdują się na początku wielu przemysłowych łańcuchów dostaw. Są one potrzebne nie tylko do transformacji ekologicznej i cyfrowej, ale również do zwiększenia długoterminowej konkurencyjności UE i do utrzymania naszej odporności i naszego bezpieczeństwa. Surowce te są również niezbędne dla sektorów strategicznych, takich jak zdrowie, przestrzeń kosmiczna i obrona. Zakłócenia w łańcuchu dostaw mogą mieć poważne negatywne skutki dla przemysłu i bezpieczeństwa UE oraz dla realizacji przez UE jej politycznych celów.

Popyt na surowce krytyczne nigdy wcześniej nie był tak duży. Oczekuje się, że na skutek ogromnych światowych inwestycji w czyste technologie, transformacji cyfrowej i zwiększonych potrzeb w zakresie obrony wynikających z rosyjskiej inwazji na Ukrainę, popyt w nadchodzących latach będzie szybko wzrastał. W ciągu najbliższych 20 lat całkowity światowy popyt na surowce mineralne wzrośnie co najmniej dwukrotnie, a może zwiększyć się nawet czterokrotnie, z kolei zapotrzebowanie na surowce związane z bateriami, takie jak lit, przekroczy 42-krotnie obecny poziom. Ponadto szacuje się, że zapotrzebowanie na metale ziem rzadkich, takie jak neodym, dysproz i prazeodym, potrzebne do produkcji magnesów trwałych, które z kolei są wykorzystywane na przykład w turbinach wiatrowych i pojazdach elektrycznych, wzrośnie w latach 2020–2030 o ok. 250%.

Obecnie UE jest w dużym stopniu zależna od importu surowców krytycznych. Światowa produkcja surowców krytycznych w znacznym stopniu koncentruje się w kilku krajach. Na przykład UE jest w dużym stopniu zależna (ponad 90%) od Chin, jeśli chodzi o metale lekkie ziem rzadkich i metale ciężkie ziem rzadkich, gal i magnez. Ponadto import z Chin zaspokaja 98% popytu UE na magnesy trwałe. UE jest również w dużym stopniu zależna od wąskiej grupy państw w zakresie przetwarzania i rafinacji surowców; na przykład Chiny kontrolują 56% światowych mocy produkcyjnych w zakresie litu rafinowanego i 58% w przypadku rafinowanego manganu; 63% światowego wydobycia kobaltu wykorzystywanego w bateriach ma miejsce w Demokratycznej Republice Konga, a rafinacja 60% kobaltu odbywa się w Chinach. Republika Południowej Afryki zaspokaja 71% unijnego zapotrzebowania na platynowce, a Turcja zapewnia 98% dostaw boranów do UE. Niektóre z tych krajów nie podzielają europejskich wartości ani nie spełniają europejskich standardów w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i sprawowania rządów. W związku z tym konieczne jest poszukiwanie różnych form współpracy i zacieśnienia stosunków handlowych UE z wiarygodnymi partnerami, na przykład poprzez umowy o wolnym handlu lub partnerstwa strategiczne.

Surowce krytyczne stały się elementem gry geopolitycznej, w której UE musi być ważnym graczem. Istnieje oczywista konieczność dywersyfikacji źródeł surowców krytycznych i zadbania o bezpieczeństwo dostaw z myślą o korzyściach dla unijnego przemysłu i o zagwarantowaniu, by UE była w stanie osiągnąć swoje cele klimatyczne i cyfrowe, a także zaspokoić swoje potrzeby w zakresie obronności. W tym celu UE musi skupić się na dywersyfikowaniu importu, ale także na wzmocnieniu własnych zdolności w zakresie wydobycia, przetwarzania i recyklingu surowców krytycznych.

Jeśli chodzi o wydobycie, przetwarzanie i recykling surowców krytycznych i surowców strategicznych, UE, pomimo dużych złóż i działających kopalń, odgrywa niewielką rolę. Współczynnik recyklingu wielu surowców nie sięga 1%. UE ma potencjał geologiczny, ale ogólnie rzecz biorąc działania w zakresie poszukiwania w Europie nie są wystarczająco rozwinięte, co wynika z wielu powodów, z których jednym jest znaczne obciążenie regulacyjne. Na przykład tylko około 2% światowych inwestycji w poszukiwanie trafia do państw członkowskich UE. Jest to obszar o niewykorzystanym potencjale. Od 2018 r. Komisja Europejska wraz z przedstawicielami państw członkowskich (członkami unijnej Grupy ds. Dostaw Surowców) gromadzi informacje o projektach dotyczących surowców krytycznych. Obecnie baza danych zawiera dane o rezerwach i zasobach 22 krajów w zakresie 26 surowców krytycznych i siedmiu dodatkowych surowców. Głównym wąskim gardłem przy inicjowaniu unijnych projektów wydobywczych są długie, rozdrobnione i nieprzewidywalne procedury wydawania pozwoleń. Ponadto hamulcem dla inwestycji są niewystarczające poszukiwanie europejskich zasobów mineralnych, rozbieżności między polityką ochrony środowiska a polityką promującą inwestycje oraz niska akceptacja społeczna działalności wydobywczej.

Z myślą o rozwiązaniu tych problemów i zapewnieniu UE bezpiecznych, zróżnicowanych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych, Komisja Europejska przedstawiła w dniu 16 marca komunikat i rozporządzenie w sprawie surowców krytycznych. Wymiar zewnętrzny polityki w znacznej mierze omówiono w komunikacie, natomiast rozporządzenie odnosi się do rynku wewnętrznego i aspektów przemysłowych.

Rozporządzenie w sprawie surowców krytycznych opiera się na czterech filarach. Po pierwsze, proponuje włączenie do rozporządzenia wykazu surowców krytycznych i nowego wykazu surowców strategicznych, a tym samym ich kodyfikację w prawie. Jednocześnie w rozporządzeniu proponuje się wskaźniki referencyjne mające służyć poprawie zdolności w zakresie wydobycia, przetwarzania i recyklingu surowców krytycznych w UE oraz ukierunkowaniu wysiłków na rzecz dywersyfikacji. Po drugie, w rozporządzeniu zaproponowano nowe środki mające na celu wzmocnienie europejskich zdolności w zakresie surowców krytycznych w całym łańcuchu wartości, takie jak nowe ramy wyboru i realizacji projektów strategicznych, w odniesieniu do których korzystne byłoby usprawnienie wydawania pozwoleń, oraz określono krajowe wymogi dotyczące opracowywania programów poszukiwań w Europie. Ponadto państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia punktu kompleksowej obsługi w zakresie wydawania wszelkich odpowiednich pozwoleń na potrzeby wszystkich projektów dotyczących surowców krytycznych. W rozporządzeniu proponuje się również zestaw środków służących zwiększeniu recyklingu i odzysku surowców krytycznych w celu zabezpieczenia europejskich zdolności. Po trzecie, rozporządzenie określa działania mające poprawić gotowość UE i ograniczyć ryzyko związane z dostawami. I po czwarte – ma zostać utworzona wspólna struktura zarządzająca w formie rady, która będzie doradzać i koordynować wdrażanie środków ustanowionych w rozporządzeniu, a także będzie omawiać strategiczne partnerstwa UE z państwami trzecimi.

Wyzwanie dla przemysłu wydobywczego polega na tym, że lokalizacja złóż skalnych zależy od procesów geologicznych, zatem złoża surowców mineralnych nie podlegają delokalizacji, w przeciwieństwie do innych rodzajów działalności przemysłowej. Propozycje dotyczące nowych kopalń lub prowadzenia poszukiwań zawsze wiążą się z występowaniem odmiennych interesów. Aby możliwe było osiągnięcie celów aktu w sprawie surowców krytycznych, musi on zapewnić odpowiednią równowagę między różnymi, czasami sprzecznymi interesami, umożliwiającą zwiększenie produkcji w UE, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich standardów środowiskowych. Łagodzenie wszelkich negatywnych skutków – środowiskowych lub społecznych – jest równie ważne w przypadku projektów w państwach trzecich.

Ministrowie są proszeni o podzielenie się opiniami na temat następujących kwestii:

- Czy środki zaproponowane w rozporządzeniu w sprawie surowców krytycznych są wystarczające do osiągnięcia celu, jakim jest wzmocnienie zdolności UE w zakresie wydobycia, przetwarzania i recyklingu, zgodnie z ustaleniami Komisji?
 - Czy wniosek Komisji zapewnia właściwą równowagę między odmiennymi interesami, na przykład między normami środowiskowymi a potrzebą zwiększenia wydobycia, przetwarzania i recyklingu surowców krytycznych i surowców strategicznych w UE?
 - W jaki sposób możemy zwiększyć społeczną akceptację dla działalności wydobywczej w państwach członkowskich UE?
-